

SZÜKSÉG VAN AZ ERŐS, KORSZERŰ TERMÉKEKKEL RENDELKEZŐ BIZTOSÍTÁSI SEKTORRA INTERJÚ VARGA MIHÁLY PÉNZÜGYMINISZTERREL

Lambert Gábor (Magyar Biztosítók Szövetsége), gabor.lambert@mabisz.hu

ÖSSZEFOGLALÓ

Varga Mihály pénzügyminiszter 1965. január 26-án született Karcagon. 1989-ben végzett a Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetemen, majd gazdasági revizorként, illetve közgazdasági munkatársként dolgozott. 1990 és 94 között az Országgyűlés Költségvetési, adó- és pénzügyi bizottságának tagja, az Adó bizottság tagja, az Állami Számvevőszék szervezetének és működésének felülvizsgálatát végző ad-hoc bizottságnak, valamint a Számvevőszéki bizottságnak a tagja is volt. Az 1995–98 közötti időszakot mint a Számvevőszéki bizottság tagja, az Adós- és bankkonszolidáció körülményeinek tisztázására létrejött vizsgálóbizottság elnöke töltötte. Az első Orbán-kormány idején, 1998–2000 között a Pénzügyminisztérium politikai államtitkára, 2001–2002 között pedig pénzügyminisztere volt. 2002–2010 között előbb a Költségvetési és pénzügyi bizottság elnöke, majd a Költségvetési, pénzügyi és számvevőszéki bizottság elnöke volt. 2010. május 29. és 2012. június 1. között a második Orbán-kormány Miniszterelnökséget vezető államtitkára volt, majd Egyes nemzetközi pénzügyi szervezetekkel való kapcsolattartásért felelős tárca nélküli miniszter lett. 2013. március 7-től előbb nemzetgazdasági miniszter, majd 2018-tól pénzügyminiszter. Angolul beszél, nős, négy gyermek édesapja.

SUMMARY

Mihály Varga, Minister of Finance and Deputy Prime Minister. Place and date of birth: 26 January 1965, Karcag. Academic qualification: University of Economics of Budapest (1989). Between 1990–1994 he was member of the Parliamentary Committee on Budgetary, Taxation and Finance Affairs Member of the Tax Committee, member of the Ad-Hoc Committee for the Review of the Structure and Operation of the State Audit Office of Hungary and member of the Audit Committee. Between 1995–1998 he was member of the Audit Committee, President of the Commission of Inquiry on Borrower and Banking Consolidation, External Lecturer of the College of Economics of Szolnok, Honorary College Professor, in 1998 Chairman of Economic Committee, Member of Audit Committee. In the first Orbán Cabinet earlier he was Parliamentary State Secretary of the Ministry of Finance, later Minister of Finance (2001–2002). Between 2002–2010 he was Chairman of the Parliamentary Committee on Budgetary and Finance Affairs and then Chairman of the Parliamentary Committee on Budgetary, Finance and Audit Affairs. From 29 May 2010 till 1 June 2012 he was State Secretary of the Prime Minister's Office during the second Orbán Cabinet, from 2 June 2012 till 6 March 2013 he was Minister without portfolio

responsible for liaising with certain international financial organizations. Afterwards, he became Minister of Finance, and since 22 May 2018 he is Deputy Prime Minister. He can speak English. He is married, father of four children.

Kulcsszavak: államháztartás, makrogazdasági trendek
Key words: macro-economic trends, public finance

JEL: H00

DOI: 10.18530/BK.2019.4.6
<http://dx.doi.org/10.18530/BK.2019.4.6>

Folyóiratunk nevének második felével kezdve az interjút: milyen kockázatokat lát 2020-ban a töretlen világgazdasági növekedés számára? Átfordulhat a lassulás receszsióba a főbb piacainkon?

Lassulás már megfigyelhető, de komoly visszaesés, recesszió még nem jellemzi sem a világgazdaságot, sem Európát. A Nemzetközi Valutaalap legutóbbi, októberben megjelent World Economic Outlook kiadványában a tavaszi előrejelzéseihez képest tovább csökkentette a világgazdaságra vonatkozó ideai előrejelzését (3,3-ról 3 százalékra), és 2020-ra tekintve is pesszimistább a prognózisa, hiszen 3,6 százalékról 3,4 százalékra módosította a várható növekedést. Emellett idén és jövőre is mind az EU-ban, mind az eurózónában némiképp kisebb növekedést vár a korábbiakhoz képest. A Valutaalap szakértői Németország gazdaságában – amely az Európai Unió motorjának tekinthető – is nagyon alacsony növekedési lehetőséget látnak, előrejelzésük szerint idén csupán 0,5, jövőre pedig 1,2 százalékkal bővíthet a német GDP. A világgazdaságot érintő politikai bizonytalanság – legyen az a migrációs válság, kereskedelmi háború vagy épp a Brexit – egyelőre tartósan tűnik, de mi arra törekszünk, hogy a magyar gazdaság a borús kilátások ellenére is megőrizze évek óta tartó lendületét.

A hazai növekedési mutatók valóban magasak, és az előrejelzések is optimisták. Meddig mehet szembe Magyarország a nemzetközi, elsősorban a német lassulással?

Németország az Európai Unió vezető gazdasága, teljesítménye hatással van és lesz az egész kontinensre, ezt tudomásul kell venni. Azonban ez nem jelenti azt, hogy megfelelő gazdaságpolitikai lépésekkel nem lehet a minimumra szorítani a negatív hatásokat. A magyar gazdaság eddigi teljesítményét értékelve elmondhatjuk, hogy a német ipar tavaly ősz óta tartó gyengélkedése egyelőre nem érezteteti hatását – szeptemberben például 11 százalék felett nőtt a magyar ipar –, ami azt mutatja, hogy csökkent hazánk kitettsége a külső kockázatokkal szemben. A magyar gazdaság immár hatodik éve kiegyensúlyozott növekedési pályán áll, a tavalyi és az ideai GDP-adatok alapján pedig az uniós országok élmezőnyéhez tartozunk. Az ideai év háromnegyedében mért 5,1 százalékos GDP-bővülés

összetételét is érdemes megvizsgálni: a növekedés legnagyobb részét a belső motorok, a kormányzati intézkedések – így az adó- és bérmegállapodás, az otthoneremelési program, az állami fejlesztések, a Versenyképesebb Magyarorszáért Program és a Gazdaságvédelmi Akcióterv –, valamint az exportteljesítmény adták. Jó jel az is, hogy a magyar gazdaság szereplői – a 2008-as válsághoz képest – jelentős tartalékkal rendelkeznek. A lakosság és a vállalatok eladósodottsága alacsony szinten van, a magyar bankrendszer sokk-ellenállóképessége jó, az államháztartás tartalékai magasak, az államadósság deviza- és külföldiek kezében lévő aránya jelentősen csökkent, a foglalkoztatás aránya átlépte a 70 százalékot. Mindez azt mutatja, hogy a magyar gazdaság erős és biztos alapokon áll, tehát egy lehetséges válság kevésbé éreztetné a hatását. A várható lassulás miatt a magyar gazdaságpolitikának ezután is kerülnie kell a túlköltekezést és a tartalékok felélését, a beruházások támogatását folytatni kell, a forintárfolyamnak kiszámíthatónak kell maradnia, mozgósítani kell a munkaerő-tartalékokat, de szükséges a szakpolitikai javaslatok végrehajtása, a kkv-szektor versenyképességének növelése, valamint a politikai stabilitás megőrzése is.

Rendkívül becsúgyó a kormány jövő évi, egyszázalékos hiányszáma, miközben a korábban vártnál lényegesen alacsonyabb uniós bevételi forrásokkal számol a büdzsé. Milyen pótlólagos bevételek ellensúlyozzák a nagyszabású gazdaságvédő és családtámogatási programok kiadásait?

A kormány évről évre következetesen tartja a fegyelmezett költségvetési gazdálkodást, és ez így marad a következő években is. Az adócsökkentések ellenére is folyamatosan növekvő adóbevételek elsősorban a gazdaságfehérítő intézkedéseknek és a gazdaság jó teljesítményének köszönhetőek. Ezek biztosítanak fedezetet a család- és gazdaságvédelmi intézkedéseknek, illetve ahhoz is, hogy a költségvetésben szinte valamennyi területre egyre több forrás jusson. Ahogyan arra már utaltam, a magyar gazdaság növekedését célzott gazdaságvédelmi lépésekkel a következő években is az uniós átlag felett kívánjuk tartani, emellett a gazdaság fehérítését is folytatni kívánjuk – a Nemzeti Versenyképességi Tanács legutóbbi javaslata alapján az elektronikus fizetések kiterjesztésének lehetőségét is vizsgáljuk. A magyar gazdaság teljesítménye, a gazdaság fehérítése a jövőben is megfelelő alapot adnak az említett programokhoz.

A jövő évi költségvetési tervben a biztosítási adóból származó bevétel 45 százalékkal 98 milliárd forintra növekszik. Miből adódik ez a növekmény?

Adóösszevonásból. Az adópolitika egyik fő célja az adórendszer egyszerűsítése, az adminisztrációs terhek csökkentése. A Gazdaságvédelmi Akcióterv keretében már idéntől 5 adófajta szűnhet meg, köztük a biztosítási adó átalakításának köszönhetően a baleseti adó is, jövőre pedig tovább folytatódik az adónemek eltörlése. A két adót az egyszerűsítés miatt összevontuk, így a 2020. évre tervezett biztosítási adó sor tartalmazza az idén még baleseti adóbevételeként megjelenő összeg közel teljes egészét is.

Hetven százalék feletti foglalkoztatási, illetve 3,4 százalékos munkanélküliségi ráta mellett honnan meríthet a magyar gazdaság munkaerő-tartalékokat?

A hazai munkaerő-tartalék közel félmillió főt tesz ki, ezért különösen a közfoglalkoztatottak és az inaktívak körében tovább szeretnénk növelni a foglalkoztatottságot, de lehetőséget szeretnénk biztosítani a dolgozni kívánó nyugdíjasoknak és kisgyermekes anyukáknak is. Ennek elérése érdekében könnyítettük a nyugdíjasok munkába állását, a Családvédelmi Akcióterv keretében támogatjuk a kisgyermekes anyák elhelyezkedését, a Munkaerő-piaci Reformprogram pedig a versenyszférába jutást hivatott segíteni a munkaügyi hivatalok hatékonyságának növelésével. Az eddig megtett kormányzati intézkedéseknek köszönhetően 2010 óta mintegy félmillió, korábban inaktív munkavállalót sikerült visszavezetni a hazai munkaerőpiacra, növelve ezzel a munkaerő-kínálatot. Ennek eredménye, hogy a hazai aktivitási ráta 61,7 százalékról 72,7 százalékra emelkedett.

Akarják-e ösztönözni a részmunkaidős foglalkoztatást, illetve látnak-e ebben még munkaerőpiaci tartalékokat?

A hazai munkajogi szabályozás lehetővé teszi, hogy foglalkoztatást elősegítő kedvezményeket a részmunkaidős munkavégzés esetén is igénybe vegyenek. Ezen kívül uniós forrásból finanszírozott programok is segítik a rugalmas foglalkoztatás elterjedését például a kisgyermeket nevelő nők esetében, de a már említett nyugdíj melletti foglalkoztatásnál is eredményes eszköz lehet a munkaerőpiacra történő visszatérés ösztönzésére. A részmunkaidős foglalkoztatás komoly szerepet tölthet be a munkanélküliségi ráta javításában, ezért a kormány részéről továbbra is a támogatása a cél.

A kormány eddig 3700 fő elszállásolására elegendő munkásszállás építését támogatta, és tovább kívánja gyorsítani ezt a programot. Mik az eddigi tapasztalatok?

A magyar gazdaság érdeke, hogy megfelelő mennyiségű és minőségű munkavállaló álljon a vállalkozások rendelkezésére, ehhez pedig elengedhetetlen a munkaerő mobilitásának támogatása. A munkásszállások kialakítása programot 2017 óta három alkalommal hirdettük meg, ennek során 25 önkormányzatot támogattunk. A Gazdaságvédelmi Akcióterv részeként idén október 10-től már nemcsak az önkormányzatoknak, hanem a vállalkozásoknak is biztosítjuk a lehetőséget, hogy pályázhassanak munkásszállások építésére, így még több céghez juthat el a fejlődéshez szükséges munkaerő.

Az elmúlt évek erőteljes hazai bérnövekedésének a hatását nemzetközi összehasonlításban jelentősen mérsékli a forint árfolyamvesztése. A külföldi befektetések Magyarországra vonzásában mekkora súlya van a továbbra is relatíve olcsó hazai munkaerőnek?

Magyarország jelenleg Európa egyik legnépszerűbb befektetési célpontja. 2019 első félévében a beruházási volumen 19,3 százalékkal emelkedett, ami 4088 milliárd forintnyi fejlesztést jelent. A kedvező adatok háttérben egyaránt megemlíthetők a különféle belső

és külső tényezők, mint például az új uniós forrásokból megvalósuló fejlesztések, az Otthonteremtési Programnak is köszönhetően felfutóban lévő lakásépítések, valamint a hatéves bér- és adómegállapodás keretében 2017-től 9 százalékra csökkentett társasági adókulcs is. Emellett a befektetőknél egyre fontosabb szempont, hogy egy ország milyen mértékű biztonságot és politikai stabilitást tud nyújtani, ebben Magyarország szintén jól teljesít. A tőkevonzó-képességünk tehát egyre kevésbé épül az olcsó munkaerőre, ezt mutatja az is, hogy az euróban számolt nettó kereset a V4-országok között hazánkban emelkedett a második legnagyobb mértékben 2010 és 2018 között.

Az európai szabályozási környezet az elmúlt években egyre nagyobb súllyal volt jelen a hazai biztosítási szektor működési feltételeinek meghatározásában. Igazodik-e a hazai szabályozás a jövőben is olyan kérdésekben az európai keretekhez, mint például az újabb garanciaalapok létrehozásakor?

Az Európai Unióban már a 2000-es évek elején megkezdődött az előkészítő munka a biztosítási garanciarendszerek egységesítése érdekében, azonban a tagállamok megosztottsága és az eltérő gyakorlatok miatt konkrét előrehaladás sokáig nem történt. Ugyanakkor az Európai Bizottságtól származó legújabb értesülések szerint már előkészítették a biztosítási garanciarendszerre vonatkozó munkaanyagot, és az új biztos döntésének függvénye a tervezet hivatalos benyújtása. Amellett, hogy az uniós fejleményeket aktívan követjük, itthon is történtek előkészítő szakmai egyeztetések ebben a témakörében az érintett felek között, amelyeken a MABISZ tapasztalt szakértői is részt vettek. A hazai jogalkotás természetesen ebben az esetben is igazodik az európai keretekhez, ezzel kapcsolatban megállapítható, hogy az egységes belső piac kialakítása a pénzügyi területen kimondottan előrehaladott állapotban van.

Hogyan ítélik meg a biztosításügy nemzetgazdaságban betöltött szerepét, és hogyan látják kiaknázhatónak a biztosításokban rejlő további tartalékokat?

Egy erős, korszerű termékekkel rendelkező biztosítási szektorra a gazdaságnak, a lakosságnak és a kormánzatnak is nagy szüksége van. Folyamatos az együttműködés a Pénzügyminisztérium és a MABISZ között az öngondoskodás ösztönzése, a pénzügyi tudatosság erősítése terén, ami végső soron a biztosítások iránti igényt is fokozza. Ennek jó alapot kínál, hogy a kormány intézkedéseinek köszönhetően az elmúlt időszakban a lakosság megtakarításai érdemben javultak, a személyi jövedelemadóról szóló törvény pedig adókedvezményt biztosít a nyugdíjbiztosítással rendelkezők részére, ennek is köszönhetően a nyugdíjbiztosítási szerződések száma már meghaladja a háromszázezret. A pénzügyi tudatosság erősödésével – amelyre stratégiát is alkotott a kormány – a jövőben tovább nőhet az öngondoskodás a fiatalok életkezdeményeire, a család bővülése, az idős korra való felkészülés területén, ami egybeesik a biztosítási szektor szereplőinek törekvéseivel.

A kilátásba helyezett további adócsökkentések körében tervez-e a kormány olyan lépéseket is, amelyek kedvezően hathatnak a biztosítási piacokra, például a kockázati biztosítások vagy az egészségbiztosítások piacaira?

A kormány továbbra is az adócsökkentés kormánya marad. A biztosítási piacnak is jelentős könnyebbséget és adómegettarítást jelent, hogy 2017 óta Magyarországon a legalacsonyabb a társasági adó mértéke az Európai Unióban. A további adócsökkentés is biztosított, hiszen a kormány a 2016-os bérmegállapodásban rögzítette a szociális hozzájárulási adó mértékének a csökkentését. Ennek alapján idén július 1-jétől 19,5 százalékról 17,5 százalékra mérséklődött a szociális hozzájárulási adó, ami 144 milliárd forintot hagyott a vállalkozásoknál.